

Назив предмета:		Творба ријечи српског језика		
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број ECTS кредита	Фонд часова
12СТРСЈ	обавезни	VI	4	2 + 2
Студијски програми за које се организује: Студијски програм српског језика и књижевности, први циклус				
Условљеност другим предметима: Положен испит из Морфологије српског језика.				
Циљеви изучавања предмета: Упознавање с предметом проучавања творбе ријечи (дериватологије) као лингвистичке дисциплине. Овладавање основним знањима о начинима грађења (творбе) ријечи у савременом српском језику, као и о евентуалним промјенама у морфемској структури ријечи.				
Исходи/резултати учења (стечена знања): По успјешном завршетку овог курса студенти ће бити детаљно упознати с предметом проучавања творбе ријечи (дериватологије) као лингвистичке дисциплине. Биће оспособљени да утврде творбену структуру ријечи са синхроног становишта те да препознају начин грађења твореница, тј. мотивисаних ријечи. Моћи ће да уоче и евентуалне промјене у морфемској структури ријечи (упрошћавање, усложњавање, декорелацију односно перинтеграцију).				
Име и презиме наставника и сарадника: Др Драго Тешановић, редовни професор Мр Горан Милашин, виши асистент				
Методје наставе и савладавања градива: Предавање <i>ex cathedra</i> , допуњено дијалогом са студентима, те вјежбе.				
Садржај предмета:				
Припр. недјеља I недјеља	Припрема и упис семестра. Творба ријечи (дериватологија) и њен предмет. Појмовно-терминолошки апарат дериватологије.			
II недјеља	Творбена структура ријечи. Основни начини творбе ријечи у српском језику. Промјене у морфемској структури ријечи.			
III недјеља	Композиција (слагање).			
IV недјеља	Сложене именице. Сливенице.			
V недјеља	Сложени придјиви, глаголи и бројеви.			
VI недјеља	Сложенице са афиксоидима.			
VII недјеља	Префиксација. Именице, придјиви, прилози и замјенице с префиксима.			
VIII недјеља	Глаголи с префиксима. Перфективизација, транзитивизација, депревербација. Везане основе. Значења глаголских префикса.			
IX недјеља	Суфиксација. Важнији модели за суфиксацију именица.			
X недјеља	Придјевска, глаголска, прилошка и замјеничка суфиксација.			
XI недјеља	Префиксално-суфиксална творба. Постфиксација.			
XII недјеља	Комбинована творба.			
XIII недјеља	Синтаксичка творба.			
XIV недјеља	Семантичка творба. Прозодијска творба (преакцентуација).			
XV недјеља	Транспозиција (конверзија, творба претварањем). Универбизација.			
Оптерећење студента на предмету:				
Недјељно: 2 часа предавања + 2 часа вјежби		У семестру: 30 часова предавања + 30 часова вјежби		
Литература:				
Обавезна литература:				
Бабић, Стјепан (2002 ³). <i>Творба ријечи у хрватскоме књижевном језику</i> . Загреб: ХАЗУ – Глобус.				
Клајн, Иван (2002). <i>Творба речи у савременом српском језику. Први део: слагање и префиксација</i> . Београд – Нови Сад: Завод за уџбенике и наставна средства – Институт за српски језик САНУ – Матица српска.				

Клајн, Иван (2003). *Творба речи у савременом српском језику. Други део: суфиксација и конверзија*. Београд – Нови Сад: Завод за уџбенике и наставна средства – Институт за српски језик САНУ – Матица српска.

Пипер, Предраг, Иван Клајн (2015). *Творба ријечи. У: Нормативна граматика српског језика*. Ијекавско издање, измијењено и допуњено (према другом екавском издању). Нови Сад: Матица српска, 225–262 (или неко друго издање).

Станојчић, Живојин, Љубомир Поповић (1997⁵). *Творба речи. У: Граматика српскога језика*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 123–156 (или неко друго издање).

Стевановић, Михаило (1986⁵). *Творба речи. У: Савремени српскохрватски језик (граматички системи и књижевнојезичка норма) I: увод, фонетика, морфологија*. Београд: Научна књига, 387–591 (или неко друго издање).

Тешановић 2003: Драго Тешановић. *Творбене категорије и поткатегорије у језику Бранка Ћопића*. Бања Лука: Филозофски факултет.

Додатна литература:

Ајџановић, Милан (2008). *Функционално оптерећење суфикса за обележавање особа*. Нови Сад: Филозофски факултет.

Белић, Александар (1949). *Савремени српскохрватски језик, II део: Наука о грађењу речи*. Београд: Научна књига.

Драгићевић Рајна (2018). Семантичка деривација. *Српски језик*, XXIII/1, 169–177.

Јовановић, Владан (2010). *Деминутивне и аугментативне именице у српском језику*. Београд: Институт за српски језик САНУ.

Копривица, Верица (2006). *Творба именица од придева у чешком и српском језику*. Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду.

Маројевић, Радмило (2000). Српски језик данас: у дериватолошкој перспективи. *У: Српски језик данас*. Београд: ЗИПС – Српска радикална странка, 163–218.

Маројевић, Радмило (2005). *Творба речи у савременом српском језику Ивана Клајна (1)*. *Српски језик*, X/1–2, 685–779.

Маројевић, Радмило (2007). *Творба речи у савременом српском језику Ивана Клајна (2)*. *Српски језик*, XII/1–2, 501–600.

Ћорић 2008: Божо Ћорић. *Творба именица у српском језику (одабране теме)*. Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије.

Облици провјере знања и оцјењивање:

10% присуство и активност на настави (10 бодова максимално)

20% први колоквијум (20 бодова максимално)

20% други колоквијум (20 бодова максимално)

50% завршни испит (50 бодова максимално)

Посебна назнака за предмет: –

Име и презиме наставника који је припремио податке:

Проф. др Драго Тешановић